

۱- تأثیر تاریخ را بر میهن دوستی و تقویت هویت ملی توضیح دهید.

» پاسخ «

به طور طبیعی نسبت به سرزمین و گذشته خود، نوعی احساس علاوه و دلبتگی خاص پیدا می‌کند. آگاهی افراد یک جامعه نسبت به گذشته‌ی مشترکشان، باعث خودآگاهی و یگانگی بیشتر آنان می‌شود. آگاهی تاریخی ایرانیان به گذشته‌ی خود، به همراه زبان فارسی و فرهنگ ایرانی، نقش زیادی در حفظ موجودیت و هویت آنان در طول تاریخ داشته است. نیاکان ما به اتكای چنین آگاهی و دلبتگی به زبان و فرهنگ خویش بوده است که توانسته‌اند در برابر حوادث عظیمی همچون حمله‌ی اسکندر مقدونی، تهاجم ویرانگر مغلان و نظایر آن، دوام بیاورند و مانع فروپاشی جامعه و فرهنگ ایرانی شوند.

۲- تاریخ چگونه به فهم زمان حال و درک مسائل پیش روی انسان‌ها و جوامع کمک می‌کند؟

» پاسخ «

مطالعه‌ی تاریخ به ما کمک می‌کند تا بفهمیم که فرهنگ‌ها و جوامع بشری چگونه و تحت تأثیر چه عوامل و شرایطی به وجود آمده، پیشرفت کرده و به وضعیت امروزی رسیده‌اند. بدین گونه، علم تاریخ می‌تواند ما را در ارزیابی و شناخت درست اوضاع و شرایط کنونی جامعه‌ی خویش و سایر جوامع و نیز ترسیم افق آینده، کمک کند.

۳- منابع دست اول در پژوهش تاریخی، به چه منابعی گفته می‌شود؟

» پاسخ «

اسناد و مدارکی هستند که درباره‌ی زندگی مردم در روزگاران گذشته، اطلاعاتی در اختیار قرار می‌دهند. به همه‌ی آثار گفته می‌شود که در زمان وقوع حادثه یا نزدیک‌ترین زمان به وقوع آن، نوشته شده‌اند. به عبارت دیگر، نویسنده‌گان این نوع منابع، خود ناظر رویدادها بوده‌اند و یا این‌که شرح ماجرا از شاهدان واقعه شنیده‌اند. علاوه‌بر منابع مکتوب، تمامی آثار باستانی و تاریخی، شامل بنایها، ابزارها، اشیا، سنگ‌نوشته‌ها و سنگ‌نگاره‌ها و سکه‌ها و هر وسیله‌ای که از گذشته به جای مانده است، به عنوان منبع دست اول محسوب می‌شوند.

۴- تفاوت‌های تاریخ‌نگاری نوین را با واقع‌نگاری توضیح دهید.

» پاسخ «

تاریخ‌نگاری نوین دارای ویژگی‌هایی است که آنرا از تاریخ‌نویسی و واقع‌نگاری‌های قبلی متمایز می‌سازد. این ویژگی‌ها عبارتند از: ۱) علم تاریخ صرفاً به توصیف و شرح زندگانی و اقدامات فرمانروایان و امور سیاسی و نظامی محدود نمی‌شود؛ بلکه همه‌ی ابعاد فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، هنری و ... جوامع گذشته را در بر می‌گیرد. به همین دلیل در پژوهش‌های نوین تاریخی، تمام جنبه‌های زندگی مردمان و جوامع گذشته مورد بررسی و مطالعه قرار می‌گیرد. ۲) علم تاریخ صرفاً به ثبت و نقل رویدادهای گذشته بسته نمی‌کند، بلکه زمینه‌ها، علت‌ها، نتایج و آثار گوناگون حوادث تاریخی را نیز بررسی و تجزیه و تحلیل می‌نماید. برای مثال امروزه پژوهشگران تاریخ، برای بررسی واقعه‌ی مهمی مانند سقوط ساسانیان، فقط به توصیف ماجراهای جنگ‌هایی که میان سپاه ساسانی و اعراب مسلمان رخ داده اکتفا نمی‌کنند، بلکه در ابعادی وسیع‌تر، زمینه‌ها و علت‌های سیاسی، نظامی، اقتصادی و اجتماعی این واقعه را به همراه آثار و پیامدهای گوناگون آن، بررسی و تحلیل می‌کنند. در پژوهش‌های علمی تاریخ، از یافته‌هایی علوم و فنون مختلف مانند باستان‌شناسی، جامعه‌شناسی، فلسفه، جغرافیا، اقتصاد، زبان‌شناسی و گاهشماری استفاده می‌شود.

۵- قلمرو و هدف علم تاریخ چیست؟

» پاسخ «

هدف علم تاریخ، شناخت و آگاهی نسبت به زندگی اجتماعی در گذشته است که شامل تمامی جنبه‌های فکری، مذهبی، سیاسی، نظامی، اقتصادی، علمی، حقوقی و هنری می‌شود.

۶- علم تاریخ را تعریف کنید.

» پاسخ «

تاریخ، علمی است که به مطالعه‌ی جنبه‌های مختلف زندگی انسان و جامعه‌ها در گذشته می‌پردازد و علل و نتایج افکار و اعمال پیشینیان را بررسی و تحلیل می‌کند.

۷- به تصویر زیر دقت کنید و بگویید چرا بازگرداندن اشیای تاریخی به کشور، مهم و ارزشمند است؟

● تعدادی از ۷۳ گل مهره متعلق به دوران ساسانیان که با پیگیری حقوقی دولت در سال ۱۳۹۴ به کشور بازگشت.

» پاسخ «

میراث فرهنگی را به عنوان بخشی از هویت و شناسنامه‌ی ملّی خویش می‌دانیم و در حفظ و نگهداری آن کوشما و سهیم هستیم.

۸- با مراجعه به کتابخانه‌ی مدرسه یا کتابخانه‌ی شخصی، چند نمونه از منابع دست اول و دست دوم تاریخ ایران را فهرست کنید.

» پاسخ «

پاسخ به عهده‌ی دانش‌آموز

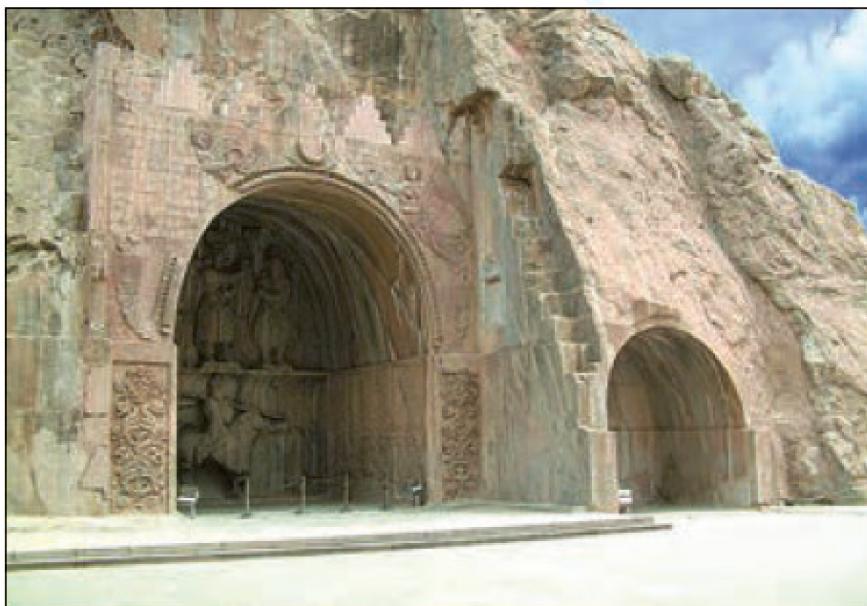
۹- تصاویر زیر را به دقت نگاه کنید و بگویید چرا هریک از آنها منبع دست اول برای دوره‌ی خود هستند.

● منشور گورش - موزه بریتانیا در لندن

● سکه اشکانی

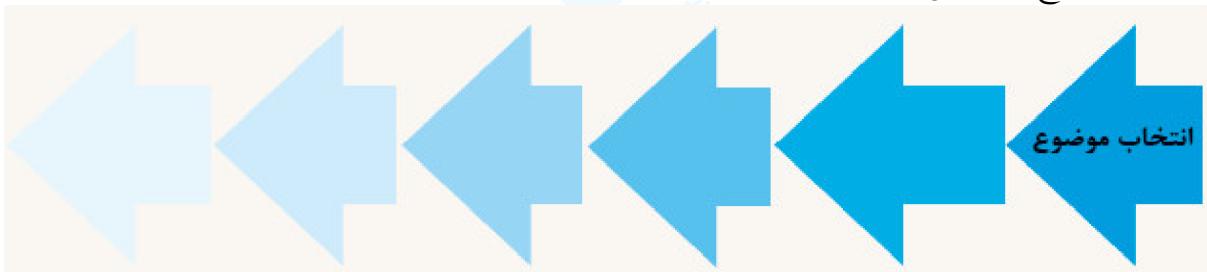

● طاق بستان - گرمابشاه

« پاسخ »

به دلیل این که بیانگر دقیق حال و اوضاع زمان خویش هستند.

۱۰- مراحل پژوهش تاریخ را تکمیل کنید.

« پاسخ »

انتخاب موضوع ← تدوین پرسش‌های تحقیق ← شناسایی منابع ← گردآوری و تنظیم اطلاعات ← تحلیل و تفسیر اطلاعات ← گزارش یافته‌های پژوهش

۱۱- با مراجعه به کتابخانه مدرسه، محله یا کتابخانه شخصی خود، یکی از منابع دست اول یا دست دوم تاریخ را انتخاب کرده، موضوعی از آن کتاب را تعیین نماید و مطابق نمونه فیش صفحه‌ی بعد، فیش‌برداری کنید.

« پاسخ »

پاسخ به عهده‌ی دانش‌آموز

۱۲- الف) به چند گروه تقسیم شوید و با راهنمایی دییر خود، هر گروه یک موضوع تحقیق درباره‌ی تاریخ ایران باستان با ویژگی‌هایی که بر شمرده شد، ارائه دهید.

ب) فرض کنید می‌خواهیم درباره‌ی اهمیت و نقش جاده‌ی ابریشم در دوره‌ی ساسانیان تحقیق کنید. با هم فکری، پرسش‌های این تحقیق را کامل کنید:

۱- جاده‌ی ابریشم از چه کشورها و سرزمین‌هایی می‌گذشت؟

-۱.....

-۲.....

-۳.....

-۴.....

۵- جاده‌ی ابریشم چه اهمیت و نقشی در روابط فرهنگی ایران با دیگر کشورها داشت؟

« پاسخ »

الف) پاسخ به عهده‌ی دانش‌آموز

ب) پاسخ به عهده‌ی دانش‌آموز

۱۳- با توجه به مطالب سنگ‌نوشته‌ی بیستون، دلیل بیاورید که چرا این سنگ‌نوشته یک سند تاریخی معتبر است.

« پاسخ »

زیرا سنگ‌نوشته‌ی بیستون بزرگ‌ترین سنگ‌نوشته‌ی جهان است. بعد از کشف خط میخی با توجه به مطالب نوشه شده روی سنگ یک سند تاریخی بسیار معتبر به شمار می‌رود.

۱۴- مشخص کنید واژه‌ی تاریخ در جمله‌های زیر چه معنایی دارد؛

الف) تاریخ را باید به شیوه‌ی علمی و روشمند نوشت.

ب) هنوز تاریخ برگزاری انتخابات شورای دانش‌آموزی مدرسه، تعیین نشده است.

پ) تاریخ باستان پر از جنگ و کشورگشایی است.

« پاسخ »

الف) علم

ب) روز

پ) مجموعه حوادث و رویدادها

- ۱۵- کدام در ارتباط با معیارهای انتخاب موضوع در مراحل پژوهش در تاریخ صحیح است؟
- (۱) شناسایی منابع و اسناد تحقیق
  - (۲) مشخص کردن هدف پژوهش
  - (۳) دارای اثر و فایده بودن
  - (۴) مطرح کردن علل رویدادها

» پاسخ «

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. برای انتخاب موضوع پژوهش، معیارهایی باید مورد توجه قرار گیرد، مثلًاً موضوع تحقیق تازه باشد و تکراری نباشد. هر پژوهش باید مسئله تازه‌ای را مورد بررسی قرار دهد و حرف و نظر جدیدی را ارائه دهد. موضوع تحقیق همچنین باید دارای اثر و فایده‌ای باشد.

- ۱۶- در کدام کشور باستانی، نخستین بار تاریخ‌نگاری به مفهوم کامل آن، با ظهور هرودت از مورخان بزرگ شروع گردید؟
- (۱) هند
  - (۲) چین
  - (۳) یونان
  - (۴) روم

» پاسخ «

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تاریخ‌نگاری در مفهوم کامل آن، از قرن پنجم پیش از میلاد در یونان باستان و با ظهور مورخ بزرگی به نام هرودت که «پدر تاریخ» لقب گرفت، آغاز شد.

- ۱۷- شیوه تاریخ‌نویسی نوین، که شیوه آن، استناد به مدارک و دوری از داستان پردازی بود، از کدام دوره در جهان به تدریج متحول گردید؟

- (۱) گسترش علم تاریخ در یونان
- (۲) انقلاب صنعتی
- (۳) انقلاب کبیر فرانسه
- (۴) رنسانس

» پاسخ «

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. به دنبال پیشرفت‌های فکری و علمی رنسانس، که در اروپا به وقوع پیوست، به تدریج علم تاریخ نیز متحول شد.

- ۱۸- عبارت «شناخت و آگاهی نسبت به زندگی اجتماعی در گذشته که شامل تمامی جنبه‌های فکری، مذهبی، سیاسی، نظامی، اقتصادی، علمی، حقوقی و هنری می‌شود»، کدام مورد را در ارتباط با «علم تاریخ» توضیح می‌دهد؟

- (۱) هدف علم تاریخ
- (۲) اصول تاریخ‌نگاری
- (۳) شیوه‌ی پژوهش در تاریخ
- (۴) فایده‌ی دانش تاریخ

» پاسخ «

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. هدف علم تاریخ، شناخت و آگاهی نسبت به زندگی اجتماعی در گذشته است که شامل تمامی جنبه‌های فکری، مذهبی، سیاسی، نظامی، اقتصادی، علمی، حقوقی و هنری می‌شود.

۱۹- در قدیمی ترین متن تاریخی که تا کنون کشف شده، کدام وقایع ذکر شده است؟

- (۲) بربخی حوادث دوران فراعنه
- (۴) افسانه های کهن یونانی
- (۱) شرح جنگ های یونان و ایران
- (۳) اخبار و رویدادهای مهم ایران

» پاسخ «

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. قدیمی ترین متن تاریخی که تا کنون کشف شده، تکه ای از سنگ نوشته ای به خط کهنه مصري است، که بیش از ۴ هزار سال قدمت دارد. در این سنگ نوشته، نام تعدادی از فراعنه و بربخی حوادث دوران آنان ذکر شده است.

۲۰- در یک پژوهش تاریخی، مراحل «دوم»، «پنجم» و «ششم» به ترتیب کدامند؟

- (۱) گردآوری و تنظیم اطلاعات - تدوین پرسش های تحقیق - گزارش یافته های پژوهش
- (۲) تدوین پرسش های تحقیق - گردآوری و تنظیم اطلاعات - تحلیل و تفسیر اطلاعات
- (۳) شناسایی منابع - گردآوری و تنظیم اطلاعات - تحلیل و تفسیر اطلاعات
- (۴) تدوین پرسش های تحقیق - تحلیل و تفسیر اطلاعات - گزارش یافته های پژوهش

» پاسخ «

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. پژوهش در تاریخ دارای مراحلی است که عبارت اند از:

۱- انتخاب موضوع ۲- تدوین پرسش های تحقیق ۳- شناسایی منابع ۴- گردآوری و تنظیم اطلاعات ۵- تحلیل و تفسیر اطلاعات ۶- گزارش یافته های پژوهش

۲۱- تا قرن ۱۹ میلادی، عمدہی تمرکز مورخان بر کدام یک از جنبه های تاریخ نگاری بود؟

- (۱) ثبت و نگارش وقایع سیاسی، اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی
- (۲) بیان حوادث سیاسی و نظامی و شرح حال فرمانروایان
- (۳) همراهی شاهان در مسافرت ها و جنگ ها و دستیابی به اسناد دولتی
- (۴) بررسی علل، آثار و نتایج رویدادهای تاریخی

» پاسخ «

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تا قرن ۱۹ م. مورخان اغلب به تنظیم، ثبت و نگارش وقایع می پرداختند و توجه چندانی به بررسی علل، آثار و نتایج رویدادهای تاریخی نداشتند. علاوه بر آن، عمدہی تمرکز این مورخان بر بیان حوادث سیاسی و نظامی و شرح حال فرمانروایان بود و به مسائل و موضوع های اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی اهمیتی نمی دادند.

نکته: گزینه (۳)، امکانی را بیان می کند که بربخی از مورخین درباری از آن بهره مند بودند.

۲۲- صحیح یا غلط بودن عبارت‌های زیر به ترتیب در کدام گزینه به درستی مشخص شده است؟

الف) در رابطه با تدوین پرسش‌های تحقیق، محقق باید موضوعی را برگزیند که منابع و اطلاعات کافی در مورد آن موجود باشد.

ب) در مرحله انتخاب موضوع، پژوهشگر پس از شناسایی منابع و اسناد تحقیق، میزان اعتبار، دقت و صحت آنها را ارزیابی می‌کند.

پ) در مرحله گردآوری و تنظیم اطلاعات، پژوهشگر اطلاعات مربوط به موضوع تحقیق را از منابع و اسناد تاریخی تنظیم و دسته‌بندی و سپس استخراج می‌نماید.

ت) در مرحله تحلیل و تفسیر اطلاعات، مورخان نیازمند روش‌ها و مهارت‌های خاصی هستند.

ث) در مرحله گزارش یافته‌های پژوهش، در واقع کار مورخان شباهت بسیاری به کار کارآگاهان پلیس دارد.

(۱) غ - غ - غ - ص - غ   (۲) ص - ص - غ - غ - ص

(۳) غ - غ - ص - غ - ص   (۴) ص - غ - غ - ص - غ

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تشریح گزینه‌های نادرست:

الف) در رابطه با انتخاب موضوع محقق باید موضوعی را برگزیند که منابع و اطلاعات کافی در مورد آن موجود باشد.

ب) مربوط به مرحله شناسایی منابع می‌باشد.

پ) در مرحله گردآوری اطلاعات، پژوهشگر اطلاعات مربوط به موضوع تحقیق را از منابع و اسناد تاریخی استخراج و سپس تنظیم و دسته‌بندی می‌نماید.

ث) این موضوع مربوط به مرحله تحلیل و تفسیر اطلاعات می‌باشد.

۲۳- جاهای خالی عبارت‌های زیر در کدام گزینه به ترتیب کامل شده است؟

الف) نتایج و تأثیرات برخی حوادث تاریخی مانند جنگ‌های صلیبی .....

ب) آگاهی تاریخی ایرانیان به گذشته خود، به همراه زبان فارسی و فرهنگ ایرانی، نقش زیادی در ..... آنان در طول تاریخ داشته است.

پ) نیakan ما به اتکای آگاهی تاریخی به گذشته خود و ..... توانسته‌اند در برابر حوادث عظیمی چون حمله اسکندر و حمله مغولان دوام بیاورند.

(۱) درون پس از این حوادث را متأثر کرده است - حفظ موجودیت و هویت - دلستگی به زبان و فرهنگ خویش

(۲) درون پس از این حوادث را متأثر کرده است - ترسیم مسیر آینده - درک درست از جایگاه هویتی و کیستی خود

(۳) محدود به زمان وقوع این حوادث بوده است - حفظ موجودیت و هویت - درک درست از جایگاه هویتی و کیستی خود

(۴) محدود به زمان وقوع این حوادث بوده است - ترسیم مسیر آینده - دلستگی به زبان و فرهنگ خویش

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است.

الف) نتایج و تأثیرات برخی حوادث تاریخ مانند جنگ‌های صلیبی، فقط محدود به زمان وقوع این حوادث نبوده است. بلکه دوران پس از آن حوادث را نیز به طرز چشمگیری متأثر کرده است.

ب) آگاهی تاریخی ایرانیان به گذشته خود، به همراه زبان فارسی و فرهنگ ایرانی، نقش زیادی در حفظ موجودیت و هویت آنان در طول تاریخ داشته است.

پ) نیakan ما به اتکای آگاهی تاریخی به گذشته خود و دلستگی به زبان و فرهنگ خویش توانسته‌اند در برابر حوادث عظیمی همچون حمله اسکندر و حمله مغولان دوام بیاورند و مانع فروپاشی جامعه و فرهنگ ایرانی شوند.

- ۲۴- بخش عمده مطالب کتاب تاریخ هرودت به شرح جنگ‌های ..... اختصاص دارد و پس از هرودت، نویسنده‌گان ..... و سپس ..... راهی را که او آغاز کننده آن بود، ادامه دادند و فن تاریخ‌نویسی را تکامل بخشیدند.
- (۱) روم و ایران - رومی - یونانی - رومی
(۲) روم و ایران - یونانی - رومی
(۳) یونان و ایران - رومی - یونانی - رومی

» پاسخ «

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. بخش عمده کتاب تاریخ هرودت به شرح جنگ‌های یونان و ایران اختصاص دارد. پس از او نویسنده‌گان یونانی و سپس رومی راه او را ادامه دادند.

- ۲۵- کدام گزینه از ویژگی‌های تاریخ‌نگاری نوین نیست؟
- (۱) صرفاً به توصیف و شرح زندگانی و اقدامات فرمانروایان و امور سیاسی و نظامی محدود نمی‌شود.
(۲) صرفاً به ثبت و نقل رویدادهای گذشته بسنده نمی‌کند.
(۳) در پژوهش‌های علمی تاریخ، از یافته‌های علوم و فنون مختلف مانند باستان‌شناسی، جامعه‌شناسی، فلسفه، جغرافیا و ... استفاده می‌شود.
(۴) به دلیل دسترسی آسان به اسناد و مدارک دولتی، موزه‌خان درباری با استفاده از این اسناد به ثبت و نگارش رویدادها می‌پرداختند و به مسائل و موضوعات اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی کمتر اهمیت می‌دادند.

» پاسخ «

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. بخش عمده مطالب کتاب تاریخ هرودت به شرح جنگ‌های یونان و ایران اختصاص دارد و پس از هرودت، دیگر نویسنده‌گان یونانی و سپس رومی، راهی را که او آغاز کننده آن بود، ادامه دادند و فن تاریخ‌نویسی را تکامل بخشیدند.

- ۲۶- سکه‌ها و ابزارها به ترتیب جزء کدام دسته از منابع پژوهش علمی در تاریخ محسوب می‌شوند و به گفته شهید مطهری از نظر قرآن، تاریخ بشر و تحولات آن، بر چه اساسی صورت می‌گیرد و این مطلب بیانگر کدام فایده مطالعه تاریخ است؟

- (۱) اصلی - فرعی - مجموعه‌ای از حساب‌ها و قانون‌ها - بهره‌گیری از گذشته برای حال و آینده
(۲) اصلی - اصلی - یک سلسله سنن و نوامیس - منبع شناخت و تفکر
(۳) فرعی - فرعی - مجموعه‌ای از حساب‌ها و قانون‌ها - منبع شناخت و تفکر
(۴) فرعی - اصلی - یک سلسله سنن و نوامیس - بهره‌گیری از گذشته برای حال و آینده

» پاسخ «

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. علاوه بر منابع مکتوب، تمامی آثار باستانی و تاریخی، شامل بناهای، ابزارها، اشیاء سنگ‌نگاره‌ها و سنگ نوشته‌ها، سکه‌ها و هر وسیله‌ای که از گذشته به جای مانده است، به عنوان منبع دست اول یا اصلی محسوب می‌شوند و به گفته شهید مطهری «از نظر قرآن، تاریخ بشر و تحولات آن بر طبق یک سلسله سنن و نوامیس صورت می‌گیرد» و این مورد بیانگر منبع شناخت و تفکر، از فواید مطالعه تاریخ می‌باشد.

- ۲۷- قدیمی ترین متن تاریخی تا کنون که به صورت سنگ نوشته بوده است، در کدام کشور باستانی کشف شده است؟
۱) یونان ۲) مصر ۳) ایران ۴) چین

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. تاریخ از جمله علومی است که پیشینه بسیار کهنی دارد. پس از اختراع خط در حدود ۵ هزار سال پیش، به تدریج توجه انسان به ثبت و نگارش رویدادهای عصر خویش جلب شد. قدیمی ترین متن تاریخی که تاکنون کشف شده سنگ نوشته‌ای به خط کهن مصری است که بیش از ۴ هزار سال قدمت دارد و در این سنگ نوشته نام تعدادی از فرعونه و برخی حوادث دوران آنان ذکر شده است. از دوره هخامنشیان و ساسانیان نیز سنگ نوشته‌هایی باقی مانده است که نشان از توجه ایرانیان به ثبت و ضبط وقایع تاریخی دارد.

- ۲۸- رویدادهای تاریخی را با کدام روش می‌توان شناخت و درک کرد؟
۱) مشاهده مستقیم ۲) روش تجربی ۳) استفاده از شواهد ۴) تحلیل کنش‌ها

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ویژگی‌های رویدادهای تاریخی:
الف) دور از دسترس‌اند و قابل مشاهده نیستند و نمی‌توان آنها را به طور مستقیم درک کرد، بلکه باید با استفاده از شواهد و مدارک آنها را شناخت.
ب) تکرار ناپذیرند و قابل تجربه نیستند.
پ) مجزا و مستقل نیستند و با یکدیگر رابطه علت و معلولی دارند.

- ۲۹- با توجه به نقش محوری انسان در تاریخ، «نهادها، جوامع و کشورها» در نتیجه کدام عامل پدید آمده‌اند؟
۱) گُنَش‌های فردی و جمعی انسان‌ها ۲) کنش متقابل انسان‌ها با یکدیگر و با طبیعت ۳) رویدادها و تحولات تاریخی
۴) اثرگذاری اعمال پیشینیان در جوامع امروزی

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. انسان در تاریخ، نقش محوری و اساسی دارد و رویدادها و تحولات تاریخی در نتیجه گُنَش (عملکرد و اقدام) متقابل انسان‌ها با یکدیگر و با طبیعت، پدید آمده‌اند. نهادها، جوامع، کشورها و در یک کلام تمدن نیز پیامد گُنَش‌های فردی و جمعی انسان‌هاست.

- ۳۰- کدام یک از عوامل زیر، نقش زیادی در حفظ موجودیت و هویت ایرانیان در طول تاریخ داشته است؟
۱) همبستگی اقوام ایرانی در برابر بیگانه ۲) تأثیر شخصیت‌های مهم تاریخی ۳) دلبستگی خاص ایرانیان به سرزمین خود
۴) زبان فارسی و فرهنگ ایرانی

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. آگاهی تاریخی ایرانیان به گذشته خود، به همراه زبان فارسی و فرهنگ ایرانی، نقش زیادی در حفظ موجودیت و هویت آنان در طول تاریخ داشته است.

- ۳۱- آگاهی افراد یک جامعه نسبت به گذشته مشترکشان، کدام نتیجه را در پی دارد؟
- (۱) سبب شناخت عوامل پیشرفت جوامع بشری می‌شود.
  - (۲) قوه درک و مهارت اندیشه‌ورزی را افزایش می‌دهد.
  - (۳) نسل‌های متتمادی یک سرزمین را تحت تأثیر قرار می‌دهد.
  - (۴) باعث خودآگاهی و یگانگی بیشتر آنان می‌شود.

» پاسخ «

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مردمانی که برای نسل‌های متوالی، سرگذشت مشترکی داشته و سالیان طولانی در شادی‌ها و تلخ‌کامی‌ها، موفقیت‌ها و شکست‌های هم شریک بوده‌اند. به‌طور طبیعی نسبت به سرزمین و گذشته خود، نوعی احساس علاقه و دلبستگی خاص پیدامی‌کنند. از این‌رو، آگاهی افراد یک جامعه نسبت به گذشته مشترکشان، باعث خودآگاهی و یگانگی بیشتر آنان می‌شود.

- ۳۲- عبارت «مطالعه تاریخ به ما کمک می‌کند تا بفهمیم که فرهنگ‌ها و جوامع بشری چگونه و تحت تأثیر چه عوامل و شرایطی به وجود آمده، پیشرفت کرده و به وضعیت امروزی رسیده‌اند». بیانگر کدام‌یک از کار کرده‌ها و فواید علم تاریخ است؟

- (۱) منبع شناخت و تفکر
- (۲) تقویت حس میهن‌دوستی و هویت ملی
- (۳) حفظ و نگهداری میراث فرهنگی
- (۴) بهره‌گیری از گذشته برای حال و آینده

» پاسخ «

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. مطالعه تاریخ به ما کمک می‌کند تا بفهمیم که فرهنگ‌ها و جوامع بشری چگونه و تحت تأثیر چه عوامل و شرایطی به وجود آمده، پیشرفت کرده و به وضعیت امروزی رسیده‌اند. بدین‌گونه، علم تاریخ می‌تواند ما را در ارزیابی و شناخت درست اوضاع و شرایط کنونی جامعه خویش و سایر جوامع و نیز ترسیم افق آینده، کمک کند.

- ۳۳- در یک پژوهش تاریخی، کدام پرسش‌ها به‌ترتیب مربوط به مرحله «شناسایی منابع» و «تدوین پرسش‌های تحقیق» هستند؟

- (۱) گرایش دینی یا اجتماعی نویسنده‌گان - دقت و صداقت در نقل رویدادها
- (۲) آثار و نتایج رویدادها - نقش افراد و گروه‌های درگیر در رویدادها
- (۳) دقت و صداقت در نقل رویدادها - آثار و نتایج رویدادها
- (۴) نقش افراد و گروه‌های درگیر در رویدادها - گرایش دینی یا اجتماعی نویسنده‌گان

» پاسخ «

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. شناسایی منابع: در این مرحله، پژوهشگر پس از شناسایی منابع و اسناد تحقیق، میزان اعتبار، دقت و صحت آن‌ها را ارزیابی می‌کند، مثلاً نویسنده‌گان منابع چه کسانی بوده‌اند؟ چه گرایش دینی، اجتماعی یا سیاسی داشته‌اند؟ آیا خود شاهد واقعی بوده‌اند یا از زبان دیگران حوازد را نقل کرده‌اند؟ تا چه اندازه در نقل رویدادها دقت و صداقت داشته‌اند؟

تدوین پرسش‌های تحقیق: در پژوهش‌های تاریخی، پرسش‌های پژوهش اغلب درباره زمینه‌ها، علت‌ها، آثار و نتایج رویدادها و یا نقش افراد گروه‌های درگیر در رویدادها، مطرح می‌شوند.

-۳۴- کدام گزینه «هدف علم تاریخ» را نشان می‌دهد؟

- (۱) هدف آن، شناخت و آگاهی نسبت به زندگی اجتماعی در گذشته است.
- (۲) هدف آن، بررسی رویدادهای گذشته با استفاده از شواهد و مذاک است.
- (۳) علل و نتایج افکار و اعمال پیشینیان را بررسی می‌کند.
- (۴) هدف آن، بررسی آثار تاریخی و باستانی به منظور آگاهی از فرهنگ جوامع بشری است.

«پاسخ»

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. هدف علم تاریخ، شناخت و آگاهی نسبت به زندگی اجتماعی در گذشته است که شامل تمام جنبه‌های فکری، مذهبی، سیاسی و... می‌شود.

-۳۵- منابع پژوهش تاریخی از کدام نظر به دو دسته «منابع اصلی» و «منابع فرعی» تقسیم می‌شوند؟

- (۱) میزان اعتبار نویسنده
- (۲) درجه اهمیت و اعتبار
- (۳) تاریخ حکومت‌ها
- (۴) مکتوب و غیرمکتوب بودن

«پاسخ»

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. منابع پژوهش‌های تاریخی از نظر درجه اهمیت و اعتبار به دو دسته تقسیم می‌شوند:

- الف) منابع دست اول یا اصلی
ب) منابع دست دوم یا فرعی

-۳۶- اگر نویسنده‌گان یک منبع تاریخی، شرح ماجرا را از شاهدان واقعه شنیده باشند، با کدام گونه از منابع تاریخی روبرو هستیم؟

- (۱) منابع مکتوب فرعی
- (۲) منابع دست اول
- (۳) منابع تاریخی
- (۴) منابع دست دوم

«پاسخ»

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. منابع دست اول یا اصلی به همه آثاری گفته می‌شود که در زمان وقوع حادثه یا نزدیک‌ترین زمان به وقوع آن، نوشته شده‌اند. به عبارت دیگر، نویسنده‌گان، این نوع منابع، خود ناظر رویدادها بوده‌اند و یا اینکه شرح ماجرا را از شاهدان واقعه شنیده‌اند.

-۳۷- تا قرن ۱۹ میلادی، عملهٔ مرکز مورخان بر کدام فعالیت بود؟

- (۱) تنظیم، ثبت و نگارش وقایع روزانه مردم
- (۲) پرداختن به موضوع‌های اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی
- (۳) بیان حوادث سیاسی و نظامی و شرح حال فرمانروایان
- (۴) همراهی با پادشاه در جنگ‌ها و ثبت حوادث و رخدادها

«پاسخ»

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. عملهٔ مرکز مورخان این دروغ بیان حوادث سیاسی و نظامی و شرح حال فرمانروایان بود.

- ۳۸- برای انتخاب موضوع پژوهش، کدامیک از معیارهای زیر باید مورد توجه قرار گیرد؟
- (۱) در گذشته بررسی شده باشد و مورد توجه دیگران قرار گرفته باشد.
  - (۲) منابع و اطلاعات کافی در مورد آن موجود باشد.
  - (۳) شامل همه ابعاد فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی و ... جوامع گذشته باشد.
  - (۴) تحلیلی باشد و صرفاً نقل و توصیف رویدادهای گذشته نباشد.

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. برای انتخاب موضوع پژوهش، معیارهایی باید مورد توجه قرار گیرد، مثلاً موضوع تحقیق تازه باشد و تکراری نباشد. هر پژوهش باید مسئله تازه‌ای را مورد بررسی قرار دهد و حرف و نظر جدیدی را ارائه دهد. موضوع تحقیق همچنین باید دارای اثر و فایده‌ای باشد. علاوه بر این‌ها، محقق باید موضوعی را برگزیند که منابع و اطلاعات کافی در مورد آن موجود باشد.

- ۳۹- منشور کورش و تخت جمشید، به ترتیب جزء کدام دسته از منابع پژوهش تاریخی به حساب می‌آیند؟
- (۱) دست اول - دست دوم
  - (۲) دست دوم - دست اول
  - (۳) دست اول - دست دوم

« پاسخ »

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. تمامی آثار باستانی و تاریخی شامل بناهای، ابزارها، سنگ نگاره‌ها و ... به عنوان منابع دست اول محسوب می‌شوند.

- ۴۰- کدام مورد، از تفاوت‌های شیوه نوین تاریخ‌نگاری با تاریخ‌نگاری گذشته است؟
- (۱) استفاده از تاریخ برای تقویت حس میهن‌دوستی و هویت ملیج
  - (۲) پژوهش در تمام جنبه‌های زندگی مردمان و جوامع گذشته
  - (۳) بررسی نقش و تأثیر محیط طبیعی و عوامل جغرافیایی بر رویدادهای تاریخی
  - (۴) تمرکز مورخان جدید بر بیان حوادث سیاسی و نظامی

« پاسخ »

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. علم تاریخ صرفاً به توصیف و شرح زندگانی و اقدامات فرمانروایان و امور سیاسی و نظامی محدود نمی‌شود، بلکه همه ابعاد فرهنگی، اجتماعی، اقتصادی، هنری و ... جوامع گذشته را در بر می‌گیرد. به همین دلیل در پژوهش‌های نوین تاریخی، تمام جنبه‌های زندگی مردمان و جوامع گذشته مورد بررسی و مطالعه قرار می‌گیرد.

- ۴۱- کدام گزینه درباره «تحلیل و تفسیر اطلاعات» در پژوهش‌های تاریخی، درست است؟
- (۱) در این مرحله پژوهشگر نتایج و یافته‌های تحقیق را استخراج می‌کند.
  - (۲) در تحلیل و تفسیر، مورخ به دسته‌بندی و تنظیم اطلاعات می‌پردازد.
  - (۳) در این مرحله، مروخ باید به میزان اعتبار و دقت و صحت اطلاعات توجه کند.
  - (۴) مورخان برای تحلیل و تفسیر اطلاعات، نیازمند روش‌ها و اطلاعات خاصی هستند.

«پاسخ»

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. تحلیل و تفسیر رویدادهای تاریخی کار ساده‌ای نیست و مورخان برای انجام این کار، نیازمند روش‌ها و مهارت‌های خاصی هستند.

- ۴۲- تاریخ‌نگاری در مفهوم کامل آن، از کدام تمدن باستانی آغاز شد؟
- (۱) یونان
  - (۲) مصر
  - (۳) ایران
  - (۴) بین‌النهرین

«پاسخ»

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. تاریخ‌نگاری در مفهوم کامل آن، از قرن پنجم پیش از میلاد در یونان باستان و با ظهور مورخ بزرگی مانند هرودت که «پدر تاریخ» لقب گرفت، آغاز شد.

- ۴۳- کدام مورد در تعریف ویژگی رویدادهای تاریخی درست است؟
- (۱) تکرارپذیرند و قابل تجربه می‌باشند و مجزا و مستقل هستند.
  - (۲) تکرارپذیرند و قابل تجربه می‌باشند و مجزا و مستقل نیستند.
  - (۳) دور از دسترس‌اند و قابل مشاهده نیستند و مجزا و مستقل نیستند.
  - (۴) دور از دسترس‌اند و قابل مشاهده نیستند و مجزا و مستقل هستند.

«پاسخ»

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. ویژگی‌های رویدادهای تاریخی: (الف) دور از دسترس‌اند و قابل مشاهده نیستند و نمی‌توان آن‌ها را به طور مستقیم درک کرد. (ب) تکرارناپذیرند و قابل تجربه نیستند. پ) مجزا و مستقل نیستند و با یک‌دیگر رابطه‌ی علت و معلولی دارند.

۴۴- از مهم‌ترین نوشه‌های تاریخی دوران ساسانیان چه می‌باشد و لوح‌های گلی دوره‌ی هخامنشی جزء کدام منابع به شمار می‌آیند؟

- (۲) خدای‌نامه‌ها - منابع دست اول
- (۴) سفرنامه‌ها - منابع دست دوم

- (۱) خدای‌نامه‌ها - منابع دست دوم
- (۳) سفرنامه‌ها - منابع دست اول

» پاسخ «

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. خدای‌نامه‌ها از مهم‌ترین نوشه‌های تاریخی دوره‌ی ساسانی به‌شمار می‌روند. سنگ‌نوشه‌ها و لوح‌های گلی جزء منابع دست اول و از مهم‌ترین منابع نوشتاری ایرانی در دوره‌ی هخامنشیان هستند.

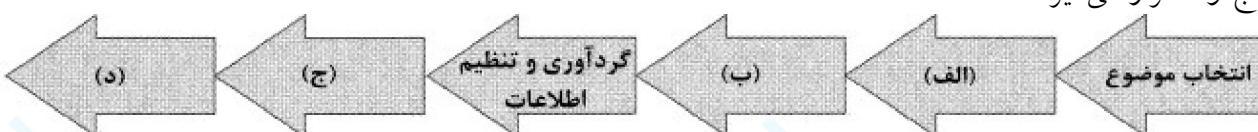
۴۵- اگر نویسنده‌گان یک منبع تاریخی، شرح ماجرا را از شاهدان واقعه شنیده باشند، با کدام گونه از منابع تاریخی رویه‌رو هستیم؟

- (۱) منابع مکتوب فرعی
- (۲) منابع دست اول
- (۳) منابع تحلیلی
- (۴) منابع دست دوم

» پاسخ «

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. منابع دست اول یا اصلی به همه‌ی آثاری گفته می‌شود که در زمان وقوع حادثه یا نزدیک‌ترین زمان به وقوع آن، نوشته شده‌اند؛ به عبارت دیگر، نویسنده‌گان این نوع منابع، خود ناظر رویدادها بوده‌اند و یا این‌که شرح ماجرا را از شاهدان واقعه شنیده‌اند.

۴۶- با توجه به نمودار زیر که مربوط به مراحل پژوهش در تاریخ آن به ترتیب در جایگاه‌های الف، ب، ج و د قرار می‌گیرند؟

- ۱) تدوین پرسش‌های تحقیق - شناسایی منابع - گزارش یافته‌های پژوهش - تحلیل و تفسیر اطلاعات
- ۲) شناسایی منابع - تدوین پرسش‌های تحقیق - گزارش یافته‌های پژوهش - تحلیل و تفسیر اطلاعات
- ۳) شناسایی منابع - تحلیل و تفسیر اطلاعات - تدوین پرسش‌های تحقیق - گزارش یافته‌های پژوهش
- ۴) تدوین پرسش‌های تحقیق - شناسایی منابع - تحلیل و تفسیر اطلاعات - گزارش یافته‌های پژوهش

» پاسخ «

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. پژوهش در تاریخ دارای مراحلی است که عبارت‌اند از:

- ۱- انتخاب موضوع
- ۲- تدوین پرسش‌های تحقیق
- ۳- شناسایی منابع
- ۴- گردآوری و تنظیم اطلاعات
- ۵- تحلیل و تفسیر اطلاعات
- ۶- گزارش یافته‌های پژوهش

۴۷- کدام گزینه به ترتیب بیانگر ویژگی تاریخ نگاری نوین و تاریخ‌نگاری‌های قبلی می‌باشد؟

- ۱) در پژوهش‌های نوین تاریخی، تمام جنبه‌های زندگی مردمان و جوامع گذشته مورد بررسی و مطالعه قرار می‌گیرد - در آن دوران مورخان اغلب به تنظیم، ثبت و نگارش وقایع می‌پرداختند و توجه زیادی به بررسی علل، آثار و نتایج رویدادهای تاریخی داشتند.
- ۲) علم تاریخ صرفاً به ثبت و نقل رویدادهای گذشته بسنده نمی‌کند، بلکه زمینه‌ها، علت‌ها، نتایج و آثار گوناگون حوادث تاریخی را نیز بررسی و تجزیه و تحلیل می‌نماید - بعضی از مورخان درباری به اسناد و مدارک دولتی دسترسی داشتند و می‌توانستند از آن‌ها برای ثبت و نگرش رویدادها استفاده کنند.
- ۳) در شیوه نوین تاریخ‌نگاری، برای مثال برای بررسی واقعه مهمی مانند سقوط ساسانیان، فقط به توصیف ماجراهای جنگ‌هایی که میان سپاه ساسانی و اعراب مسلمان رخ داد، اکتفا می‌کنند - برخی از وقایع نویسان به عنوان منشی در خدمت شاهان و حاکمان بودند.
- ۴) در پژوهش‌های نوین تاریخی، تمام جنبه‌های زندگی مردمان و جوامع گذشته مورد بررسی و مطالعه قرار می‌گیرد - عمدۀ تمرکز مورخان در آن دوران بر بیان حوادث سیاسی و اجتماعی و شرح حال مردم بود و به موضوع‌های نظامی و اقتصادی اهمیتی نمی‌دادند.

«پاسخ»

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. در تاریخ‌نگاری نوین علم تاریخ صرفاً به ثبت و نقل رویدادهای گذشته بسنده نمی‌کند بلکه زمینه‌ها، علت‌ها، نتایج و آثار گوناگون حوادث تاریخی را نیز بررسی و تجزیه و تحلیل می‌نماید. بعضی از مورخان درباری به اسناد و مدارک دولتی دسترسی داشتند و می‌توانستند از آن‌ها برای ثبت و نگارش رویدادها استفاده کنند.

۴۸- به گفته شهید مطهری «از نظر قرآن، تاریخ بشر و تحولات آن، بطبق ..... صورت می‌گیرد» و قرآن تاریخ را به عنوان یک منبع معتبر برای ..... معرفی می‌کند و علم تاریخ می‌تواند ما را در ..... درست اوضاع و شرایط کنونی جامعهٔ خویش و سایر جوامع و نیز ترسیم افق آینده، کمک کند.

- ۱) موفقیت‌ها و شکست‌ها - تفسیر علت‌ها، آثار و نتایج رویدادهای تاریخی - ارزیابی و شناخت
- ۲) یک سلسله سنن و نوامیس - کسب شناخت و تفکر - ارزیابی و شناخت
- ۳) موفقیت‌ها و شکست‌ها - کسب شناخت و تفکر - بازسازی و تفسیر
- ۴) یک سلسله سنن نوامیس - تفسیر علت‌ها، آثار و نتایج رویدادهای تاریخی - بازسازی و تفسیر

«پاسخ»

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. به گفته شهید استاد مطهری: «از نظر قرآن، تاریخ بشر و تحولات آن، ر طبق یک سلسله سنن و نوامیس صورت می‌گیرد» و قرآن، تاریخ را به عنوان یک منبع معتبر برای کسب شناخت و تفکر معرفی می‌کند و علم تاریخ می‌تواند ما را در ارزیابی و شناخت درست اوضاع و شرایط کنونی جامعهٔ خویش و سایر جوامع و نیز ترسیم افق آینده، کمک کند.

۴۹- کدام گزینه تکمیل کننده عبارت زیر است؟

«حوادثی چون حمله اسکندر مقدونی و تهاجم مغولان، به دلیل اتکا نیاکان ما به ..... و دلبستگی به ..... نتوانست مانع فروپاشی جامعه و فرهنگ ایرانی شود و در نتیجه نیاز به زمان‌سنجی بود که بشر موفق شد ابزارهایی مانند ساعت آفتابی، آبی و شنبی و همچنین وسیله پیچیده‌تری مثل ..... اختراع نماید.»

(۱) میراث فرهنگی - موجودیت هویت - تقویم

(۲) آگاهی تاریخی به گذشته خود - زبان و فرهنگ ایرانی - اسطلاب

(۳) حس میهن‌دوستی - هویت ملی و کیستی خود - گاهشماری

(۴) خودآگاهی - میراث فرهنگی و هویت - اسطلاب

» پاسخ «

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. نیاکان ما به اتکای آگاهی تاریخی به گذشته خود و دلبستگی به زبان و فرهنگ خویش بوده است که توانسته‌اند در برابر حوادث عظیمی همچون حمله اسکندر مقدونی، تهاجم ویرانگر مغولان و نظایر آن، دوام بیاورند و مانع فروپاشی جامعه و فرهنگ ایرانی شوند. در نتیجه نیاز به زمان‌سنجی بود که بشر موفق شد ابزارهایی مانند ساعت‌های آفتابی، آبی و شنبی و همچنین وسیله پیچیده‌تری مثل اسطلاب را برای رصد خورشید، ماه و دیگر سیارگان و ستارگان اختراع نماید.

۵۰- کدام گزینه صحیح نیست؟

(۱) در مرحله گردآوری و تنظیم اطلاعات در واقع کار موزخان شباهت بسیار به کار کارآگاهان پلیس دارد.

(۲) مردمان بین النهرين و مصریان باستان، در تنظیم و تدوین گاهشماری پیشگام بودند.

(۳) در گاهشماری بابلی، سال به ۱۲ ماه قمری ^{۳۰} یا ۲۹ روزه تقسیم می‌شد.

(۴) در گاهشماری مصری، سال به ۱۲ ماه ماه ^{۳۰} روزه تقسیم می‌شد و پنج روز اضافی، به آخر ماه دوازدهم افزوده می‌گردید.

» پاسخ «

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در مرحله تحلیل و تفسیر اطلاعات، در واقع کار موزخان شباهت بسیاری به کار کارآگاهان پلیس دارد. کارآگاهان و موزخان هر دو به دنبال شواهد و مدارکی هستند که به گونه‌ای گذشته را بازسازی و تفسیر کنند.

۵۱- واژه تاریخ در عبارت «تاریخ را باید به شیوه علمی و روشناند نوشت» چه معنایی دارد و قدیمی‌ترین متن تاریخی که تاکنون کشف شده است مربوط به کدام تمدن است و به عقیده برخی پژوهشگران رونق و رواج چه علومی تأثیر مهمی بر شکوفایی و گسترش علم تاریخ در یونان باستان داشته است؟

(۱) مجموعه حوادث و رویدادهایی است که یک فرد یا یک جامعه از سرگذرانده است - بین‌النهرین - ریاضیات و نجوم

(۲) مجموعه حوادث و رویدادهایی است که یک فرد یا یک جامعه از سرگذرانده است - مصر - ریاضیات و نجوم

(۳) علم و روش‌های علمی است که به وسیله آن رویدادهای گذشته بر اساس شواهد و مدارک مطالعه و تحلیل می‌شود - مصر - ادبیات و فلسفه

(۴) علم و روش‌های علمی است که به وسیله آن رویدادهای گذشته بر اساس شواهد و مدارک مطالعه و تحلیل می‌شود - بین‌النهرین - ادبیات و فلسفه

«پاسخ»

گزینه ۳ پاسخ صحیح است. منظور از واژه تاریخ در عبارت «تاریخ را باید به شیوه علمی و روشناند نوشت» این است که تاریخ علم و روش‌های علمی است که به وسیله آن رویدادهای گذشته بر اساس شواهد و مدارک مطالعه و تحلیل می‌شوند و قدیمی‌ترین متن تاریخی که تاکنون کشف شده، سنگ نوشهایی به خط کهن مصری است و برخی پژوهشگران معتقدند که رواج و رونق ادبیات و فلسفه، تأثیر مهمی بر شکوفایی و گسترش علم تاریخ در یونان باستان داشته است.

۵۲- در کدام گزینه منابع دست اول یا اصلی پژوهش تاریخی مشاهده می‌شود؟

(۱) سنگ نگاره‌ها - تحقیقات تاریخی از رویداد - سکه‌ها - ابزارها

(۲) آثار باستانی مربوط - ابزارها - آثار مستقیم مورخان از رویداد

(۳) همه آثار غیرمستقیم مورخان از رویداد - ابزارها - سگه‌ها

(۴) نقشه‌های تاریخی - آثار غیرمستقیم مورخان - بناهای بازمانده

«پاسخ»

گزینه ۲ پاسخ صحیح است. منابع دست اول یا اصلی آثاری مکتوب و غیرمکتوب است که در زمان وقوع رویداد تاریخی نوشته شده باشد یا ساخته شده باشد. در مقابل به دلیل اینکه تحقیقات و تهییه نقشه‌های تاریخی در زمانی غیر از وقوع رویداد انجام شده است از منابع دست دوم به حساب می‌آیند.

۵۳- در مراحل پژوهش تاریخی، همه موارد با ضرورت‌های انتخاب موضوع تناسب دارد. به جز:

(۱) میزان اعتبار، دقیقت و صحت موضوع مشخص شود.

(۲) مسئله تازه‌ای را مورد بررسی قرار دهد.

(۳) موضوع باید دارای اثر و فواید گوناگونی باشد.

(۴) منابع و اطلاعات کافی از موضوع موجود باشد.

«پاسخ»

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. در انتخاب موضوع لازم است موضوع تحقیق تازه باشد و تکراری نباشد. حرف و نظر جدیدی ارائه شود. موضوع موردنظر دارای فوایدی باشد و در نهایت منابع و اطلاعات کافی در اختیار پژوهشگر باشد.

۵۴- کدام را می‌توان از ویژگی‌های تاریخ‌نویسی نوین به شمار آورد؟

- (۱) عمدۀ تاریخ‌نویسی به توصیف و شرح زندگی و اقدامات فرمابروایان بود.
- (۲) عمدۀ تمرکز مورخان بر بیان حوادث سیاسی و نظامی محدود می‌شد.
- (۳) مورخان می‌توانستند در جنگ‌ها و مسافرت‌ها، شاهان را همراهی کنند.
- (۴) تمام جنبه‌های زندگی مردمان و جوامع گذشته مورد بررسی قرار می‌گیرند.

« پاسخ »

گزینه ۴ پاسخ صحیح است. در تاریخ‌نویسی نوین تأکید بر شرح تمام ابعاد جوامع گذشته است به علاوه ثبت زمینه‌ها، علل و نتایج رویدادهای تاریخی و استفاده از یافته‌های علوم گوناگون در این شیوه نوین مورد تأکید قرار گرفته است.

۵۵- رویدادها و تحولات تاریخی در نتیجه کدام یک از موارد زیر پدید آمده‌اند؟

- (۱) کنش متقابل انسان‌ها با یکدیگر و با طبیعت
- (۲) تقابل مرزهای سیاسی و جغرافیایی سرزمین‌ها
- (۳) ارتباط جوامع انسانی با یکدیگر
- (۴) ارتباط انسان‌ها با یکدیگر در محدوده یک سرزمین

« پاسخ »

گزینه ۱ پاسخ صحیح است. رویدادها و تحولات تاریخی در نتیجه کنش (عملکرد و اقدام) متقابل انسان‌ها با یکدیگر و با طبیعت پدید آمده‌اند.